

Hrvatska Izbor urednika

Poljoprivredni paradoks: Poticaji su umrtvili hrvatsku poljoprivredu; pogledajte kolika nam je produktivnost

Objavio Vlatka Polšak Palatinuš - 25. prosinca 2022. u 09:00

Montaža: Narod.hr, izvor: iStock

O hrvatskoj poljoprivredi od osamostaljenja, iako korijen problema treba tražiti u bivšem sustavu, govori se kroz prizmu problema. Ovaj prevažan sektor za svaku državu, u Hrvatskoj nikako da dođe na zelenu granu. Sela su uglavnom pusta, zemlju obrađuje starije stanovništvo što potvrđuje i statistika. Puno je tu pitanja poput državnih poticaja, samodostatnosti, zemljišta, uvoznog lobija, života poljoprivrednika... Portal Narod.hr serijom tekstova otvorit će goruća pitanja i probleme hrvatske poljoprivrede kroz razgovore s relevantnim sugovornicima, analizama i statističkim podacima. Kada govorimo o poljoprivredi, poticaji su svakako jedan od najkorištenijih pojmova. Nije ni čudo kada se godišnje iz državne kase kao i iz proračuna Europske unije podijeli gotovo **sedam milijardi kuna** (2021. godina).

Tekst se nastavlja ispod oglasa

Uz pojam poticaja u poljoprivredi, nažalost često se veže i zloraba i špekulacija poticajima. Ogromna sredstva odlaze na poticaje onima koji zemlju ne obrađuju, a novinske stupce crne kronike punili su i napisi o izglednijim konjima u Lici koji slobodno tumaraju i izazivaju prometne nesreće, nekad i s kobnim posljedicama.

Što su poticaji dobrog donijeli hrvatskoj poljoprivredi? Ili možda lošeg?

Što su poticaji dobro donijeli hrvatskoj poljoprivredi? Je li njihova dodjela postavljena po dobrom ključu ili pak potiče upravo spomenute anomalije? Glavno je pitanje potiču li potpore poljoprivrednu proizvodnju ili su same sebi svrha?

Napomenimo samo kako je u prošloj godini isplaćeno **6.781.792.494,35 kuna** raznih potpora u poljoprivredi.

Tekst se nastavlja ispod oglasa

Tu spadaju i razne mjere, poput potpora za krave dojilje, tovnu junad, koze, proizvodnju vina, duhan, pčelarstvo, programe za mlade poljoprivrednike, mjere za ruralni razvoj...

Tablica 28. Raspodjela financijske omotnice za Program izravnih plaćanja

	Maksimalna omotnica za 2021. godinu (tisuće EUR)	Maksimalna omotnica za plaćanje iz EPJF za 2021. godinu (tisuće EUR)
Ukupno	403.228	364.968
Proizvodno nevezane potpore		
Osnovno plaćanje	173.388	156.936
Plaćanje za poljoprivredne prakse korisne za okoliš i klimu – „zeleno plaćanje“	120.968	109.490
Preraspodijeljeno plaćanje	40.323	36.497
Plaćanje za mlade poljoprivrednike	8.065	7.299
Proizvodno vezane potpore:	60.484	54.745
-krave u proizvodnji mlijeka	19.919	18.029
-tov junadi	12.622	11.424
-krave dojilje	6.452	5.839
-ovce i koze	4.758	4.307
-proizvodnja povrća	1.895	1.715
-proizvodnja voća	2.016	1.825
-šećerna repa	4.758	4.307
-proteinski usjevi	8.064	7.299

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede

Tako se po kravi u proizvodnji mlijeka dobiva 2.043,74 kuna po grlu, za tov junadi: 627,53 kuna po grlu, za ovce i koze: 76,93 kuna po grlu, za povrće: 5.602,07 kuna po hektaru, za voće 5.098,65 kuna po hektaru....

Stručnjak za poljoprivredu Miroslav Kuskunović kazao je za Narod.hr da je ključno znati da smo mi kao članica Europske unije u zajedničkoj poljoprivrednoj politici na koju odlazi popriličan dio europskog budžeta.

Tekst se nastavlja ispod oglasa

„Te potpore iz Europske unije dijele se u dvije kategorije: Prva su **izravna plaćanja**, a to je iznos novca koji poljoprivrednici dobivaju po svojim hektarima ili po broju grla. Mi imamo financijsku omotnicu u kojoj se kaže koliko novca ide na izravne potpore”, objašnjava.

>Ružica Vukovac o genezi propasti hrvatskog stočarstva: Broj mljekara pao za čak 93 posto; ovo su katastrofe koje su do toga dovele

Osnovni problem s poticajima

Tu se javlja osnovni problem s poticajima. Dobivaju se prema količini grla ili hektarima, a ne po produktivnosti. „Znači mi tom politikom potpora ne uvjetujemo da netko na zemlji proizvodi sedam tona pšenice, dvije tone ili ništa, što je čest slučaj i zato nama poljoprivreda propada”, poručuje Kuskunović.

Druga kategorija su **programi ruralnog razvoja** gdje postoje ciljani natječaji u kojima poljoprivrednici prijavljuju razne investicijske projekte. U sklopu toga su i potpore za male, pa za mlade poljoprivrednike itd...

Tekst se nastavlja ispod oglasa

Tablica 30. Pregled odobrenih izravnih potpora u iznimno osjetljivim sektorima za 2021. godinu

	Odobrena količina, ha/grlo/kg/l	Odobreni iznos, kn
Ukupno		107.816.473
Mliječne krave	77.069	50.879.638
Duhan	7.212.211	41.782.556
Rasplodne krmače	28.780	5.870.269
Maslinovo ulje	1.328.843	8.368.023
Izvorne i zaštićene vrste i kultivari poljoprivrednog bilja	8.346	915.986

(izvor: APPRRR; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede

”Ja mogu dobivati poticaje za zemlju, a ne proizvoditi ništa”

No, problem su, ističe Kuskunović ta izravna plaćanja. ”Tu nema kontrole trošenja tih novaca. EU je propisao da se kontrolira tri do pet posto godišnje. Ja mogu dobivati poticaje za zemlju, a ne proizvoditi ništa. Mi poticaje nismo vezali za proizvodnju. Najbolji primjer su **orasi i lješnjaci**. Ljudi su ušli u taj sustav za poticanje sadnje oraha i lješnjaka, a ti su poticaji bili vrlo izdašni i onda su svi koji su imali nekakvu zemlju masovno sadili orahe i lješnjake. I to tamo gdje oni uspijevaju i gdje ne uspijevaju”, otkriva.

”Pa smo došli u situaciju u kojoj smo imali recimo osam tisuća hektara zasađenih oraha i lješnjaka, a jabuke koje su nam najveća voćarska proizvodnja, one su pale na ispod četiri tisuće. Dakle došlo je do eksplozije sadnje oraha i lješnjaka, a kada pogledate proizvodnju vezanu za te plodove, vidjet ćete da skoro da i ne postoji. Svodi se na nekoliko stotina tona, a s obzirom na površinu pod nasadima oraha i lješnjaka, to bi trebalo biti i deset puta više. Slovenci imaju duplo manje površine pod lješnjacima i orasima, a imaju tri puta veću proizvodnju”, otkriva nevjerojatne podatke o lošoj produktivnosti.

>Marijana Petir u razgovoru za Narod.hr o uvoznim lobijima, samodostatnosti, poticajima: Poljoprivredi treba radikalna zaokret

Dodaje da je zajednička poljoprivredna politika stvarana kada je Europa imala viškove hrane i odlučeno je davati poticaje da to bude potpora dohotku.

Paradoksalno: Poticaji su umrtvili hrvatsku poljoprivrednu proizvodnju

Smatra da se dogodila paradoksalna situacija: Poticaji su umrtvili hrvatsku proizvodnju, a ne suprotno.

Tekst se nastavlja ispod oglasa

Tablica 97. Pregled prosječnih iznosa po jedinici mjere, prema vrstama izravnih potpora

	(kn)	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Ukupno izravne potpore							
Izravna plaćanja							
Proizvodno nevezane potpore							
Osnovno plaćanje	1.035,40	1.063,66	1.060,84	1.123,71	1.200,53	1.132,43	
Zeleno plaćanje	749,99	739,52	742,26	787,86	841,63	793,01	
Preraspodijeljeno plaćanje	452,47	445,41	446,84	472,20	506,81	479,35	
Plaćanje za mlade poljoprivrednike	717,61	638,98	434,77	406,67	668,34	613,81	
Proizvodno vezane potpore							
Krave u proizvodnji mlijeka	1.776,03	1.927,07	1.984,11	2.052,05	2.090,35	2.043,74	
Tov junadi	870,74	871,32	772,94	751,99	702,87	627,53	
Krave dojilje	919,67	1.032,11	1.051,35	1.031,08	1.008,62	1.069,58	
Ovce i koze	92,79	85,74	86,17	82,41	82,64	76,93	
Povrće	2.805,10	2.935,53	2.516,06	2.473,06	2.544,11	5.602,07	
Voće	1.377,23	2.009,14	2.087,58	2.063,16	1.997,84	5.098,65	
Šećerna repa	2.604,25	1.988,72	2.694,42	3.314,11	3.622,86	3.519,37	
Proteinski usjevi	1.438,04	1.418,17	1.432,93	1.420,19	1.500,59	1.645,97	
Osjetljivi sektori							
Maslinovo ulje	9,98	9,72	8,18	8,92	9,99	6,30	
Duhan	4,99	5,25	0,06	5,24	5,24	5,79	
Mliječne krave	619,96	622,65	674,37	659,74	638,94	660,18	
Rasplodne krmače	528,22	325,83	319,93	318,06	334,93	203,97	
Očuvanje izvornih i zaštićenih vrsta i kultivara poljoprivrednog bilja	138,37	111,75	111,56	118,92	111,93	109,75	

(izvor: APPRRR; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede

“Mi imamo pad poljoprivredne proizvodnje u voćarstvu, povrtlarstvu, a stočarstvo nam je u katastrofalnom stanju. U proizvodnji mlijeka spali smo na oko 40 posto vlastitih potreba, valjda smo najveći europski uvoznici svinjskog mesa. Jedino gdje smo dobri je to ratarstvo tj. proizvodnja pšenice, kukuruza, soje, suncokreta... Tako da poljoprivrednici žele više i više takvih poticaja, no s pozicije potrošača nameće se pitanje: Pa dobro kada dobivate poticaje, pa što i koliko vi proizvodite?”, kaže Kuskunović.

>Hrvatski paradoks: Suncokreta imamo za izvoz, a ulje uvozimo. Znete li iz koje zemlje najviše?

Pita se: Ako je ta poljoprivredna politika ista na razini Europske unije, zašto te probleme nemaju Slovenija ili Austrija?

Frappantno: Produktivnost u poljoprivredi nam je na 30 posto od prosjeka Europske unije

Otkriva frapantan podatak – naša je produktivnost u poljoprivredi na 30 posto od prosjeka Europske unije. “To je izuzetno nisko i znači da slabo ulažemo u nove tehnologije, povećanje prinosa.... Na primjeru jabuka recimo. Prosječni prinos jabuka po hektaru kod nas je oko 20 tona, a u Austriji je to 40-50 tona po hektaru. I naravno da su onda naše jabuke skuplje i da na tržište dolaze uvozne”, objašnjava.

Ukupna vrijednost naše poljoprivredne proizvodnje je oko 20 milijardi kuna, dok je to prije 30 godina bilo oko 30 milijardi.

>Muke po hrvatskoj poljoprivredi: Čega proizvodimo za tri Hrvatske, a čega nemamo niti za trećinu svojih potreba?

“Osim u ratarskoj proizvodnji, u svemu drugom su jako velike oscilacije i padovi. Površine postoje, no prinosi su isti. Nama treba nekakav zaokret u poljoprivredi kako bi te poticaje pametno koristili”, napominje.

Poticaji i muljanje

Pitam ga za spomenute malverzacije s poticajima, što je onima koji poljoprivredu gledaju sa strane, obično prva asocijacija kada spomenete poticaje.

Spominje slučaj iz Like, gdje je, kaže, situacija na rubu rata.

“Imamo te famozne krške pašnjake za koje je Europska unija isto dozvolila da se dobivaju poticaji. Onda je, naravno, došlo do pomame za pašnjacima i livadama u Lici, a nema stoke. Kada vi pogledate površinu za koju se tamo dobivaju poticaji i sam broj grla stoke, onda shvatite da je to sve jedno veliko muljanje. U Lici je situacija na rubu rata jer se tuku da dobiju što više pašnjaka i livada u posjed da bi mogli dobiti što više poticaja”, otkriva.

Kako to spriječiti i što je uzrok tome? Problem je slabe kontrole, ali i problem našega mentaliteta. Dakle Austrijanac koji dobije nekakvu zemlju i proizvodi, njemu to neće pasti na pamet. No da se razumijemo, ima i u drugim zemljama muljanja s poticajima. U Italiji mafija dobiva ogroman novac preko svojih zadruga recimo ili za fiktivnu proizvodnju”.

iStock

“Poljoprivreda je ozbiljna gospodarska grana, a ne socijalna kategorija”

Dodaje da europska zajednička poljoprivredna politika nije savršena, želi osigurati dovoljnu količinu hrane po povoljnim cijenama, no sve skupa to u stvarnosti ne funkcionira tako. Smisao poticaja je da imamo dovoljnu proizvodnju, a ne da se netko obogati na poticajima.

“Recimo primjer, ako i vi i ja proizvodimo pšenicu. Ja po hektaru proizvedem deset tona, a vi dvije tone. I vi i ja za hektar dobivamo istu količinu poticaja. I tako se urušavala naša proizvodnja. Država treba pronaći mehanizme da poticajima potiče proizvodnju. Kod nas se načelno definitivno premalo priča o proizvodnji. Kada odete na stranice Ministarstva poljoprivrede, vidjet ćete samo pomoć za ovo, pomoć za ono. Kao da je poljoprivreda socijalna kategorija, a ne jedna ozbiljna gospodarska grana”, analizira Kuskunović.

> **'Krvna slika' hrvatskog sela: Znete li koliko su poljoprivrednici stari i koliko zarađuju? Je li hrvatsko selo na rubu opstanka?**

”Treba proizvoditi više”

Smatra da smo, kada smo ulazili u Europsku uniju, trebali odrediti koliko nam je potrebno ozbiljnih poljoprivrednika, trebali smo definirati tko su to aktivni poljoprivrednici i na koji način će plaćati porez ako proizvode ili ako ne obrađuju zemlju.

”Od ovih 160 tisuća otpalo bi više od pola, ostali bi ozbiljni poljoprivredni proizvođači koji mogu povući razvoj. I onda njima treba davati u zakup državno zemljište, poticaje za širenje i onda nam ne bi produktivnost bila na 30 posto od europskog prosjeka”, napominje.

”Ako kažem da ću uzgajati lavandu i kikiriki u Slavoniji, dakle dali smo prostor da se sve može, umjesto da smo regionalizirali proizvodnju pa da se proizvodi ono što ima najbolji prinos po regijama. Bitno je i da se mali proizvođači udružuju u zadruge, to rade recimo u Nizozemskoj gdje zadruge ulažu i u prerađivačku industriju. Trgovci neće ići po selu i sakupljati 500 po 500 litara maslinovog ulja od svakog malog proizvođača. Hrvatska je poljoprivreda vrlo neefikasna jer količina uloženog novca u poljoprivredu i rezultat te poljoprivrede nisu kompatibilni i treba vidjeti na koji način potaknuti proizvođače da proizvode više”, zaključuje Kuskunović.

* Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja kvalitetnog novinarstva Agencije za elektroničke medije.

Tekst se nastavlja ispod oglasa

Podržite nas! Kako bismo Vas mogli nastaviti informirati o najvažnijim događajima i **temama koje se ne mogu čitati u drugim medijima**, potrebna nam je Vaša pomoć. Molimo Vas podržite Narod.hr s 50, 100, 200 ili više kuna. Svaka Vaša pomoć nam je značajna! Hvala Vam! Upute kako to možete učiniti možete pronaći **OVDJE**

Izvor: narod.hr

OZNAKE [hrvatska poljoprivreda](#) [miroslav kuskunović](#) [poljoprivreda](#) [poljoprivredni poticaji](#) [poticaji](#)

Sviđa mi se

VIŠE S WEBA

Korak prema distopiji: Neki znanstvenici promoviraju postrojenja za 'stvaranje beba' u umjetnim maternicama

Atraktivna božićna slastica priprema se za tren: Božićni panj

Zadnji čas uoči Božića: Pripremite na brzinu fine kuglice od bijele čokolade!

Evo koje kolačiće možete pripremiti i tjedan dana prije Božića!

Božić je pred vratima: Evo koje kolače predlažemo za vaš blagdanski stol!

Zamke modernog roditeljstva: Ovo je najbolji način da se dijete upropasti

Čini Vam se da je Vaš brak najgori? Pročitajte ovo...

Roditelji djece s teškoćama u razvoju u podne prosvjeduju na Trgu svetog Marka: 'Uvijek nešto čekamo, dosta je'

Prethodni članak

Marin Ljubičić iskoristio priliku za ispriku Nenadu Bjelici

Sponsored by Midas

Sljedeći članak

Lovren izložen napadima, a ovim je potezom pokazao kakav je zapravo čovjek

VEZANI ČLANCI VIŠE OD AUTORA

Dva slaba potresa kod Novog Vinodolskog

Kako su se kategorije ljevice i desnice, liberalizma i konzervativizma raspale pred tehnokratskim neoliberalizmom?

Don Dokoza o ispovijedi u Psihijatrijskoj bolnici na Ugljanu: Dogodilo se nešto neočekivano...

Sukladno članku 94. Zakona o elektroničkim medijima, komentiranje članaka na web portalu i društvenim mrežama Narod.hr dopušteno je registriranim korisnicima. Čitatelj koji želi komentirati članke obavezan se prethodno upoznati sa [Pravilima komentiranja](#) na web portalu i društvenim mrežama Narod.hr te sa [zabranama propisanim člankom 94. stavak 2. Zakona o elektroničkim medijima](#).

ALSO ON NAROD.HR

a day ago · 4 comments

Štimac se divi Perišićevoj žrtvi

7 hours ago

Njemačka: analiza

What do you think?

3 Responses

8 Comments

Login

G

Join the discussion...

LOG IN WITH

OR SIGN UP WITH DISQUS ?

Name

Share

Best Newest Oldest

D

domovini_vjeran

2 days ago

Nije sve tako crno - zato su poticaji pospješili prodaju auta, motora, kamiona, partmana na moru i stanova u Zagrebu. Svako zlo za neko dobro.

2 0 • Reply • Share >

H

Herrero

2 days ago

Kakovi poticaji?

Preslikajte model iz recimo Njemačke.

Potpíšeš ugovor s ministarstvom poljoprivrede o toj i toj kulturi po toj i toj cijeni i radiš i pjevaš makar sve zaorao država ti plaća po potpisanomu ugovoru o proizvodnji.

Ovo što je u nas je namjerno napravljeno od djece komunističke antihrvatske točka

2 0 • Reply • Share >

MD

Mak Dizdar → Herrero

a day ago

Opet po 41., a poticaje dijeli EU!

Ajme!

Pa zar svi imaju pogled zaprežnog motora kola, da se vidi samo crvena petokraka, a dvanaest žutih i pedeset bijelih su stalno van vidokruga.

1 0 • Reply • Share >

N

Njofra

2 days ago edited

Pohvalno od novinara Kuskovića samo jedna napomena , na godinu kreće " zelena agenda " i 30% površina prelazi u eko proizvodnju što znači pad proizvodnje za 25% a ne povećanje proizvodnje .

Pošto mi nemamo tržište za tu i toliku eko proizvodnju zaključke donesite sami .

2 0 • Reply • Share >

M

Marina

a day ago

Moj tata je bio protiv poticaja od samog početka. Smatrao je da ljudima treba platiti poštnu cijenu za njihove proizvode, a ne poticajima stvarati nove probleme poput ovoga da nisu vezani uz količinu proizvedenog nego samo uz obradu zemlje.

1 0 • Reply • Share >

DV

Darko Vrancic

2 days ago

To je tako, ne može poljoprivredu voditi čovjek koji nikada u živo nije

Kolačići i politika privatnosti

Podrži Narod.hr svojom donacijom

Hrvatska poljoprivreda vodi čovjek koji nikada uzivo nije vidio kozu ili ovcu... ili pak bilo koje drugo ministarstvo ako nema formalno obrazovanje ili stručnost u pitanju struke koju predstavlja ili vodi..Većina političara su nekakvi političari koji su se iz ekonomisti i slične obrazovne struke izdvojili i koji se direktno sa faksa ..Niti taj zna što znači posao u poljoprivredi, niti zna kako funkcionira poljoprivredništvo, niti zna

NAJČITANIJE

Štimac se divi Perišićevoj žrtvi za medalju, ali smatra da je...

25. prosinca 2022. u 14:30

Lovren izložen napadima, a ovim je potezom pokazao kakav je zapravo...

25. prosinca 2022. u 10:20

Poljoprivredni paradoks: Poticaji su umrtvili hrvatsku poljoprivredu; pogledajte kolika nam je...

25. prosinca 2022. u 09:00

Radnik koji je dobio otkaz u IKEA-i jer je citirao Bibliju,...

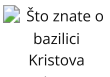
25. prosinca 2022. u 18:40

Za dio građana stupila na snagu važna porezna promjena: Jeste li...

23. prosinca 2022. u 08:25

Frendica.online

Što znate o bazilici Kristova

Što znate o bazilici Kristova rođenja u Betlehemu, mjestu kojeg kršćani štiju stoljećima?

25. prosinca 2022. u 07:00

Izradite božićne ukrase s djecom i uredite svoj dom: Evo nekoliko jednostavnih ideja!

23. prosinca 2022. u 07:00

Arheološko otkriće u Istri: U Fažani pronađene tri antičke skulpture i nekoliko predmeta!

22. prosinca 2022. u 12:51

Arka Knjiga
Ul. Stjepana Radića 32, Osijek
031 / 219-655
info@arka-udzbenici.hr

Otkup i kupnja udžbenika

Sve na jednom mjestu!

Otkup i prodaja srednjoškolskih udžbenika
za srednje stručne škole i gimnazije.
Povoljne cijene!

www.arka-udzbenici.hr

NAŠE PREPORUKE

Korak prema distopiji:
Neki znanstvenici
promoviraju
postrojenja za
'stvaranje beba' u
umjetnim
maternicama

26. prosinca 2022. u 10:58

PODSJETIMO SE

Bog se rodio – Budi
sretan jer je Božić!

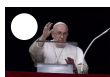
25. prosinca 2022. u 12:15

NAJNOVIJE

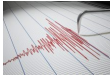
Poljski premijer: 'Ne vjerujemo u superdržavu od 27 država članica EU'

26. prosinca 2022. u 17:53

Nagovor pape Franje: U našem je vremenu mučenika mnogo više nego...

26. prosinca 2022. u 17:16

Dva slaba potresa kod Novog Vinodolskog
26. prosinca 2022. u 17:00

Navijači hvale Perišića: Čovjek je stroj, ultimativni profesionalac
26. prosinca 2022. u 16:39

Kako su se kategorije ljevice i desnice, liberalizma i konzervativizma raspale...
26. prosinca 2022. u 16:00

GLAS NARODA

Hrvatsko srpski jezik i srpsko hrvatska vlast

Blagdan kojim se slavi rođenje Isusa Krista

Psalam 109 (108)

Problem riješen

O NAMA

Nastojimo objektivno informirati javnost o svim važnim temama iz Hrvatske i svijeta i onim temama koje se ne mogu čitati u drugim medijima. Portal Narod.hr je Nezavisan, Aktualan, Relevantan, Objektivan, Drugačiji.

Kontaktirajte nas: info@narod.hr

Pratite nas

[Impressum](#) [Opći uvjeti korištenja](#) [Pravila prenošenja sadržaja](#) [Pravila komentiranja](#)

© Copyright Narod.hr 2018

[Kolačići i politika privatnosti](#)